

2 milijuna ljudi vidjet će Apoksiomena u Parizu

BRONČANI HRVAČ PRONAĐEN U HRVATSKOM JADRANU IZAZVAO GOLEM IM

Naš Apoksiomen u s

Denis ROMAC

Nakon dvotisućljetne putešestvije, u kojoj je stoljećima ležao na 45 metara u hrvatskim vodama Jadrana kod Lošinja - nakon što je najvjerojatnije tijekom oluje bačen u more dok je plovio jednim od morskih puteva što su tadašnju Grčku povezivali s Apeninskim poluotokom - Hrvatski Apoksiomen, veličanstveni brončani atleta i jedno od najmonumentalnijih djela antičke skulpture, vratio se u svoje prirodno okruženje.

U pariškom Louvreu, na Odjelu za grčke, etruščanske i rimske starine - u društvu Praksitelove Knidanske Afrodite, znamenite Miloske Venere, ili veličanstvene Nike sa Samotrake - hrvatski Apoksiomen zasjae u punom sjaju, graciozan i jednostavno - prekrasan.

Čak i u Louvreu, najposjećenijem muzeju na svijetu, Apoksiomen izaziva golemu pozornost. A riječ je o golemom muzejskom zdanju - Louvre je nekoć bio najveća palača na svijetu - koje u svom fundusu ima čak 400 tisuća predmeta, od kojih je 35 tisuća izloženo. Među njima su i mnoge najpoznatije antičke skulpture, budući da je utemeljitelj Louvrea, francuski kralj Francois I, i počeo skupljati odljeve antičkih skulptura, kojih je na početku bilo tek nekoliko desetaka.

Divljenje

Tih nekoliko sati što smo ih proveli u Louvreu uz Apoksiomena,

ili u njegovoj blizini - na poziv francuskog Ministarstva vanjskih poslova - svjedočili smo kako do slove nema nikoga tko je uz veličanstvenog brončanog atletu samo prošao. Štoviše, velika većina - a riječ je o tisućama i tisućama ljubitelja umjetnosti i turista sa svih strana svijeta - ostala je uz njega puno dulje, po desetak minuta i više, diveći se gracioznosti tog mladog hrvača, njegovom mišićavom torzu, dok u desnoj ruci drži strugaljku kojom čisti svoje tijelo. Samo je La Gioconda, popularna Mona Lisa Leonarda da Vincija, privlačila više pažnje od našeg Apoksiomena.

Osim samog Apoksiomena, zadivljuje i efektnost i jednostavnost njegove prezentacije. Na zidovima dvorane u kojoj je postavljen izložena je velika karta sredozemnog svijeta iz antičkih vremena, na kojoj je ucrtana pozicija na kojoj je Apok-

U društvu Praksitelove Knidanske Afrodite, znamenite Miloske Venere, ili veličanstvene Nike sa Samotrake - hrvatski Apoksiomen zasjae u punom sjaju, graciozan i jednostavno - prekrasan

Atleta u punoj ljepoti

Glodavac u desnoj nozi

Posjetitelji Louvrea mogli su doznati i da je, prije nego što je ukran na brod, Apoksiomen neko vrijeme bio odložen, što je otkriveno po malom glodavcu koji je prikupljao hranu u njegovoj desnoj nozi, gdje se ugnijezdio.

siomen otkriven. Na jednom zidu je postavljen sažeti tekst s osnovnim podacima o kipu i njegovom putu, na francuskom i hrvatskom jeziku, dok se na trećem zidu na video ekranu stalno emitira film na kojem su prikazane sve Apoksiomenove faze, od pronalaska na morskom dnu 1996., kada ga je otkrio jedan ronilac amater, preko vadenja 1999., a onda i zahtjevno restauriranje u Hrvatskom restauratorskom zavodu, u suradnji s institutom Opificio delle Pietre Dure iz Firence.

Sam samcat

Jedni bi samo nepomično stajali zadivljeni Apoksiomenovom ljepotom, jedni su svoje oduševljenje podijelili sa svojim bližnjima, no na licima svih posjetitelja koji su tog popodneva, u subotu, 1. prosinca, vidjeli Apoksiomena u Louvreu vidjelo se

oduševljenje Apoksiomenom, njegovom ljepotom i iznimnom očuvanošću, ali i pothvatom njegove restauracije!

Do kraja tromjesečnog Apoksiomenova gostovanja u Louvreu, hrvatski biser antičke umjetnosti vidjet će, kako se procjenjuje, oko dva milijuna ljudi!

Svoju ulogu u tome svakako je odigrala činjenica da je veličanstveni Apoksiomen, zahvaljujući razumijevanju domaćina, dobio veličanstvenu poziciju u samom Louvreu. Naime, Apoksiomen je smješten

Vrijednosti antike čuva Louvre, a bogatsvo današnjice mondeni izlozi

sam samcat - čime je dodatno naglašena njegova unikatnost, na što su osobito ponosne francuska i hrvatska izbornica Festivala Hrvatske u Francuskoj Isabelle Delage i Seadeta Midžić, u sklopu kojeg Apoksiomen i gostuje u Louvreu - u dvorani Rotonde de Mars, na samom početku muzejskog Odjela za grčke, etruščanske i rimske starine, na prvom katu, u krilu Denon pariškog muzeja.

Rijetki sačuvani

Dakle, svi koji ulaze u samo srce Louvrea, u njegov

Uspon i pad hrama umjetnosti

Pariški Louvre francuski je i svjetski hram umjetnosti, smješten u veličanstvenom kraljevskom dvorcu na duljini od jednog kilometra između rijeke Seine i Rue de Rivoli.

Otvoren je za javnost 8. studenoga 1793., najprije sa skromnom slikarskom i kiparskom zbirkom. Onda su u muzej stizale mnoge kraljevske zbirke i umjetnine s raznih strana, iz palača i crkava, naročito nakon francuskih vojnih osvajanja, iako je Louvre preživio i teška razdoblja, osobito nakon Napoleonova poraza, kada se fundus muzeja prorijedio, a umjetnine vraćane bivšim vlasnicima.

Potkraj 18. stoljeća Louvre su napućili beskućnici, a u njegovim monumentalnim hodnicima držana je - stoka.

TERES I DIVLJENJE U FRANCUSKOJ PRIJESTOLNICI

cu Louvrea

Hrvatska na 45 lokacija

Apoksiomen u Louvreu spektakularan je događaj, ali nikako nije jedini. U sklopu Festivala Hrvatske u Francuskoj, ambicioznog predstavljanja hrvatske kulture i umjetnosti u inozemstvu, francuska javnost ima priliku upoznati ponajbolja umjetnička djela hrvatske umjetnosti u više od 60 različitih programa, na 45 lokacija. Nemoguće je nabrojati sve, no mora se spomenuti izniman postav Meštrovićevih djela u Muzeju Rodin - gdje su također postavljena u svoje prirodno okruženje - zatim izložbu re-mek-djela hrvatske srednjovjekovne umjetnosti u muzeju Cluny, ali i izložbe hrvatskih suvremenih umjetnika: Mladena Stilinovića, Damira Očka, Igora Eškinje i Sanje Iveković, Vlade Kristla, Toma Gotovca i drugih.

Nisu zanemarena ni djela hrvatskih književnika, hrvatskoga stripa, karikature, filma, fotografije te glazbe domaćih autora. Sve u svemu, riječ je o iznimnom događaju za promociju hrvatske kulture u svijetu, koji je izazvao veliku pozornost francuske javnosti, a kojoj su mnoga hrvatska vrhunska umjetnička djela bila potpuna nepoznanica.

Apoksiomena je onaj slavnog kipara Lizipa iz Sikiona. Naš Apoksiomen prototip je originala, najvjerojatnije potječe iz druge četvrtine ili kraja 4. stoljeća prije Krista.

Hrvatski Apoksiomen već je bio izložen u više hrvatskih i svjetskih gradova, no njegov boravak u Louvreu, među nefrancuskim umjetničkim djelima - u okruženju u kojem je prikazana cjelokupna povijest europske skulpture - doista je jedinstven. Ondje će ostati sve do 25. veljače 2013. godine, na ponos hrvatske kulture i cijele Hrvatske.

Mona Lisa uvijek ima brojnu publiku

antički odjel, moraju proći pokraj Apoksiomena!

Apoksiomen je jedan od rijetkih brončanih kipova koji su preživjeli antičko doba. Većina je u vrijeme neimaštine i barbarskih osvajanja kasne antike rastaljena kako bi se metal ponovno iskoristio za oružje i alat. Oni koji su sačuvani, sačuvani su posve slučajno, jer im se zameo svaki trag. Tako je najvjerojatnije bilo i

s Apoksiomenom, koji je najvjerojatnije trebao poslužiti za ukas u nekoj vili ili termama, prije nego što je bačen u more tijekom oluje, iako na mjestu pronalaska kipa nisu otkriveni tragovi brodoloma.

Apoksiomeni - atlete - bili su izvor stalnog nadahnuća antičkim umjetnicima, koji su istraživali ljepotu pokreta i uravnoteženost ljudskog tijela. Jedan od najpoznatijih

Nitko nije samo prošao pored Apoksiomena